

پیش‌بینی‌کننده‌های جمعیت‌شناختی و روان‌شناختی استفاده مرضی از دارو و مواد در جانبازان

علیرضا آقاییوسفی* PhD

آدرس مکاتبه: دانشگاه پیام نور، قم، ایران
arayeh1100@gmail.com

تاریخ اعلام قبولی مقاله: ۸۸/۸/۳

تاریخ اعلام وصول: ۸۷/۵/۲۷

چکیده

اهداف. این مطالعه با هدف برآورد پیش‌بینی‌کننده‌های جمعیت‌شناختی و روان‌شناختی استفاده مرضی از دارو و مواد در جانبازان انجام شد.

روش‌ها. این مطالعه همبستگی در جمعیت جانبازان شهر قم در سال ۱۳۸۶ انجام شد. ۴۵۲ جانباز با آسیب ۲۵ تا ۷۰٪ به‌روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای نظام‌دار انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از آزمون سرنده‌گری استفاده مرضی از دارو و مواد، نشانگر شدت اعتیاد، پرسش‌نامه شیوه‌های مقابله‌ای *تسیر* و *کارور* (شکل کوتاه)، مقیاس افکار خودکار، مقیاس نشانه‌های اختلال تنیدگی پس‌آسیبی، فهرست نشانه‌های تنیدگی مزمن و پرسش‌نامه کامل جمعیت‌شناختی متغیرهای مربوطه استفاده شد. داده‌ها با استفاده از SPSS 11 و همبستگی پیرسون، همبستگی پاره‌ای و نیز تحلیل رگرسیون چندمتغیری خطی به‌روش گام‌به‌گام، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها. استفاده مرضی از دارو و مواد با کنترل اثر متغیرهای جمعیت‌شناختی، اعتیاد، گوشه‌گیری رفتاری، افکار خودکار، شدت اعتیاد، نشانه‌های تنیدگی مزمن و PTSD همبستگی نشان داد، ولی با بهزیستی روانی رابطه‌ای نشان نداد. تحلیل رگرسیون با حضور همه متغیرهای جمعیت‌شناختی و روان‌شناختی نشان داد که پناه بردن به دارو و مواد در برابر تنیدگی‌ها، اعتیاد به سیگار و قلیان، سابقه ترک، افکار خودکار، نارضایتی از تندرستی، مدت جانبازی، ساعات حضور در منزل و احساس عضویت گروهی مجموعاً ۶۲٪ از پراکنش اعتیاد را تبیین کردند.

نتیجه‌گیری. استفاده مرضی از دارو و مواد با اختلال تنیدگی پس‌آسیبی، افکار خودکار، شدت اعتیاد، بهزیستی روانی، راه‌های مقابله‌ای نارسا و نشانه‌های تنیدگی مزمن همبسته است.

کلیدواژه‌ها: جانباز، استفاده مرضی از دارو و مواد، عوامل جمعیت‌شناختی، عوامل روان‌شناختی، اعتیاد